

**Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny na terenie
Gminy Osielsko za 2022 r.**

**w sprawie przyjętego
Gminnego Programu Wspierania Rodziny
w Gminie Osielsko na lata
2022 – 2024**

Osielsko 2023

I. Wprowadzenie.....	3
II. Sprawozdanie z realizacji działań.....	3
III. Potrzeby na rok 20223.....	11
IV. Wnioski.....	12

I. Wprowadzenie

Na podstawie art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej został nałóżony na gminy obowiązek opracowania oraz realizacji 3 - letnich gminnych programów wspierania rodziny ukierunkowanych na działania w tym zakresie i wskazujących podmioty odpowiedzialne za realizację poszczególnych zadań. Rada Gminy przyjęła Uchwałą nr I/10/2022 dnia 03.03.20 r. Program Wspierania Rodziny w Gminie Osielsko na lata 2022 – 2024.

Zgodnie z art. 179 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w terminie do dnia 31 marca każdego roku Wójt składa Radzie Gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.

Poniżej przedstawiono wyniki z realizacji zadań w zakresie wspierania rodzin z terenu gminy Osielsko w roku 2022.

II. Sprawozdanie z realizacji działań

Głównym celem Gminnego Programu Wspierania Rodziny w latach 2022 – 2024 jest wielopłaszczyznowe wspieranie rodzin w prawidłowym wypełnianiu swoich funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz doskonalenie współdziałania między instytucjami i podmiotami działającymi na rzecz dziecka i rodziny .

Rok 2022 służby pomocowe postawił przed nowymi wyzwaniami. Konflikt zbrojny na Ukrainie i rosnąca inflacja wpłynęły na decyzję rządu o ustanowieniu dodatkowego wsparcia zarówno dla polskich, jak i ukraińskich rodzin. Doszły nowe problemy, nowe potrzeby, a w odpowiedzi na nie nowe świadczenia.

Cele szczegółowe realizowane w 2022 roku były wykonywane przez poszczególne zadania, których efekty przedstawiono poniżej:

Cel nr 1. Prowadzenie działań prewencyjnych mających ograniczać powstawanie trudności opiekuńczo – wychowawcze w rodzinach.

Statutowym zadaniem Programu jest przeciwdziałanie powstawaniu sytuacji wymagających interwencji w rodzinie. Zapobieganie powstawaniu sytuacji wymagających interwencji w rodzinie realizowano prowadząc działalność profilaktyczną w ramach programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży, promowanie zdrowego stylu życia, konsultacje specjalistyczne (psychologiczne, terapeutyczne, prawne), motywowanie do podjęcia leczenia odwykowego.

Prowadzenie działalności profilaktycznej w roku 2022.

Dla rodziców z gminy Osielsko:

W roku 2022 poszerzono ofertę skierowaną dla rodziców i opiekunów z terenu gminy Osielsko. Korzystali oni z:

1. „Szkola dla rodziców” – oparta na procesie dostosowanym do potrzeb grupy – 1x w

miesiącu;

2. Warsztaty wyjazdowe dla rodziców i opiekunów „Głowa do góry” ;
3. Warsztaty – „Szkoła dla rodziców i wychowawców” – 4 cykle, pod tytułem „Jak mówić żeby dzieci nas słuchały. Jak słuchać żeby dzieci do nas mówiły”. Warsztaty odbywały się w świetlicy w Niemczu i S.P w Osielsku. Cieszyły się dużym zainteresowaniem rodziców. W warsztatach uczestniczyła stała grupa rodziców od 12 do 14 osób.

Dla dzieci z terenu Gminy Osielsko:

- Dzieci zamieszkała na terenie osiedla bloków mieszkalnych w Bożenkowie korzystały z zajęć w ramach „Świetlicy podwórkowej” – w zajęciach uczestniczyła stała grupa 15 dzieci,
- W placówce wsparcia dziennego (działającego na podst. Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej) prowadzonej w formie podwórkowej pn. „Harcownia Osielsko” w Maksymilianowie przy ul. Szkolnej 7 przez Chorągiew Kujawsko – Pomorskiej ZHP z zajęć wspierających korzystało 15 dzieci.
- Świetlica opiekuńczo wychowawcza (tzw. podwórkowa);
- Wakacyjne place zabaw – 6 cykli;
- Obóz w Poroninie – 2 turnusy;
- Półkolonie połączone z programem profilaktycznym – 6 turnusów;
 - Zajęcia profilaktyczne „Debata”, „Unplugged”, „Trening pewności siebie”;

Na terenie gminy Osielsko aktywnie funkcją świetlice środowiskowe w Bożenkowie, Żołędowie, Maksymilianowie, Jaruzynie, Niwy – Wilcze, Niemczu i GOK w Osielsku, gdzie dzieci korzystały z bogatej oferty różnych zajęć. Aktywnie spędzały czas wolny korzystając z atrakcji GOSiR w Osielsku.

W Rodzinnym Punkcie Konsultacyjnym z pomocy specjalistycznej w roku 2022 mieszkańcy gminy Osielsko skorzystali z różnych specjalistów, co prezentuje tabela nr 1.

Tabela 1. Liczba klientów RPK w Osielsku w roku 2022.

Klienci RPK w Osielsku	2022
Osoby dorosłe korzystające z konsultacji psychologicznej	40 osób 203 konsultacje
Dzieci korzystające z konsultacji psychologicznej	93 dzieci 413 porad
Osoby dorosłe korzystające z konsultacji prawnych	184
Osoby współzależnione uczestniczące w grupie terapeutycznej (1 raz w tygodniu)	7*
Osoby uzależnione uczestniczące w grupie AA	12*

*średnia liczba osób na spotkaniu grupowym

Źródło: GOPS Osielsko opracowanie własne na podstawie danych osób zatrudnionych w RPK w Osielsku.

Działania realizowano przez:

- Indywidualne poradnictwo psychologiczno – edukacyjne dla dzieci, młodzieży i dorosłych – prowadzone przez 4 psychologów 1x w tygodniu;

- Wsparcie terapeutyczne – 1 terapeuta uzależnień – 1 x w tygodniu;
- Grupa edukacyjno – motywująca dla osób używających alkoholu szkodliwie - 1x w tygodniu;
- Grupa wsparcia dla osób żyjących z bliskimi nadużywających alkoholu czy innej substancji psychoaktywnej albo doświadczającej przemocy w rodzinie- 1x w tygodniu;

W 2022 roku w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie do **Zespołu Interdyscyplinarnego do Spraw Przeciwdziałania Przemocy** wpłynęło łącznie 29 „Niebieskich Kart”. Zakres osób objętych pomocą przedstawia tabela 2.

Tabela 2. Liczba osób objętych pomocą gminie Osielsko w zakresie przeciwdziałania przemocy w 2022 roku.

Wskaźnik		Razem
Liczba osób objętych procedurą „Niebieskie Karty”, wskazane jako osoby stosujące przemoc w rodzinie	ogółem	29
	w tym kobiety	4
	w tym mężczyźni	25
Liczba rodzin objętych w danym roku działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty”	ogółem	34
	w tym ze względu na problem przemocy psychicznej	34
	w tym ze względu na problem przemocy fizycznej	18
	w tym ze względu na problem przemocy seksualnej	0
Liczba osób w rodzinach objętych w danym roku działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty”	ogółem	88
	w tym kobiety	21
	w tym mężczyźni	6
	w tym dzieci	7
	w tym osoby starsze	4
Liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa	ogółem	29
	psychologicznego	5
	pedagogicznego	3
	prawnego	3
	medycznego	4
	socjalnego	17
	zawodowego i rodzinnego	0

Źródło: dane własne GOPS w Osielsku.

Tabela 3. Zapewnianie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom w trybie art. 12a Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie:

Wskaźniki		Razem
Liczba dzieci, które zostały odebrane z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lb zdrowia w związku z przemocą w rodzinie	ogółem	2
	chłopcy	2
	dziewczynki	0
Liczba dzieci umieszczonych w placówce opiekuńczo - wychowawczej		2

Źródło: dane własne GOPS w Osielsku.

Gminna Komisja rozwiązywania Problemów Alkoholowych w roku 2022 w ramach swojej pracy:

- rozpatrzyła 20 wniosków,
- liczba osób zgłoszonych do GKRPA to 24 osoby,
- liczba przeprowadzonych rozmów interwencyjno – motywujących z osobami uzależnionymi – 76 i 24 z osobami współuzależnionymi;
- liczba konsultacji – 90,
- liczba przeprowadzonych badań po skierowaniu przez komisje do biegłych sądowych – 10,
- liczba wniosków skierowanych do sądu przez GKRPA – 9;
- liczba rodzin , w których założono Niebieskie Karty – 9.

Cel nr 2. Udzielanie pomocy i wsparcia rodzinie przeżywającej trudności i problemy w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

W zakresie wspierania rodzin w pokonywaniu trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej udzielano pomoc finansowej i rzeczowej na bieżące utrzymanie zgodnie z ustawą o pomocy społecznej. Rodzinom objętym wsparciem asystenta rodziny udzielono wsparcia w pozyskaniu pomocy finansowej w ramach świadczeń: rodzinnych, wychowawczych, stypendium socjalnego, pomoc państwa w zakresie dożywiania, pomocy rzeczowej, organizowania wypoczynku oraz pracy socjalnej, itd.

Tabela 2 Przedstawia liczbę i typ rodzin korzystających z pomocy tutejszego ośrodka pomocy społecznej.

Tabela 4. Typy rodzin objętych pomocą w gminie Osielsko w roku 2022.

Wyszczególnienie	Liczba rodzin ogółem	Liczba osób w tych rodzinach
Rodziny ogółem	194	388
W tym:		
Rodziny z dziećmi		
O liczbie dzieci:		
1	21	55
2	15	52
3	16	73
4	4	25
5 i więcej	4	29
Rodziny niepełne	22	71
O liczbie dzieci:		
1	7	17
2	8	26
3	7	28
4 i więcej	0	0

Źródło: dane własne GOPS w Osielsku.

Poniższa tabela przedstawia zakres i formy wspierania rodzin w pokonywaniu trudności życiowych i w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej.

Tabela 5. Przykładowe powody przyznania pomocy rodzinom w 2022 roku przez GOPS w Osielsku.

Problem rodziny	Liczba rodzin w roku 2022	Liczba osób w tych rodzinach w roku 2022
razem	194	388
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych – rodzina wielodzietna	21	112
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych – rodzina niepełna	19	63
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem	34	149
W tym:		
Potrzeba ochrony macierzyństwa	11	67
Wielodzietność	21	112
Przemoc w rodzinie	3	8
Bezrobocie	48	119
Długotrwała lub ciężka choroba	68	128
Niepełnosprawność	81	145
Alkoholizm	30	53
Ubóstwo	79	183
Narkomania	1	3

Źródło: dane własne GOPS w Osielsku.

Z pomocy w ramach „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w roku 2022:

W formie obiadów w szkołach i przedszkolach skorzystało 57 dzieci będących mieszkańcami gminy Osielsko:

- 38 uczniów w Szkole Podstawowej w Maksymilianowie,
- 2 uczniów w Szkole Podstawowej w Żołędowie,
- 13 uczniów w Szkole Podstawowej w Osielsku,
- 3 uczeń w Szkole Podstawowej w Niemczu,
- 1 dzieci w Oddziale Przedszkolnym przy S.P. w Osielsku.

Tabela 6. Pomoc w formie dodatków mieszkaniowych i energetycznych w roku 2022 ;

	2022 r.
1. Dodatki mieszkaniowe – liczba decyzji	61
Dodatki mieszkaniowe – liczba gospodarstw domowych	41
Łączna kwota wydatków (zł)	141.463,53
2. Dodatki energetyczne (gosp. dom.)	3
Łączna kwota wydatków (zł)	190,22

Źródło: dane własne GOPS w Osielsku.

Świadczenia rodzinne w 2022 r.

- przyznano dla 467 rodzin,
- liczba świadczeń 9 074:
 - a) Zasiłki rodzinne – 3 216 świadczeń,
 - b) Dodatki do zasiłków rodzinnych – 1 805 świadczenia w tym z tytułu:
 - urodzenia dziecka – 8 świadczeń,
 - opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego – 83 świadczeń,
 - samotnego wychowywania dziecka – 206 świadczeń,
 - kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego – 194 świadczeń,
 - rozpoczęcia roku szkolnego – 313 świadczenia,
 - podjęcia nauki przez dziecko w szkole poza miejscem zamieszkania – 399 świadczenia,
 - wychowanie dziecka w rodzinie wielodzietnej – 602 świadczenia.
 - c) świadczenia opiekuńcze – 3 712 świadczeń, w tym:
 - zasiłki pielęgnacyjne – 2 780 świadczeń,
 - świadczenia pielęgnacyjne – 920 świadczeń,
 - specjalny zasiłek opiekuńczy – 0 świadczeń.
 - zasiłek dla opiekuna – 12 świadczeń.
 - d) jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka – 52 świadczeń.
 - e) świadczenie rodzicielskie – 288 świadczeń,
 - f) z ustawy „Za życiem...” przyznano – 1 świadczenie.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego w 2022 roku.

1. Łącznie przyznano z funduszu alimentacyjnego – 565 świadczeń.

W tym:

- liczba rodzin – 38,
- liczba osób, którym przyznano świadczenia z funduszu alimentacyjnego – 57.

Pomoc materialna dla uczniów o charakterze socjalnym (tzw. Stypendium szkolne).

W roku 2022 Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Osielsku realizował pomoc materialną dla uczniów o charakterze socjalnym (tzw. Stypendium szkolne).

W tym okresie pomoc materialną otrzymały:

- a) Liczba rodzin – 20
- b) Liczba uczniów, którym przyznano świadczenia – 37,
- c) Liczba wypłaconych świadczeń – 244.

W związku z konfliktem zbrojnym na Ukrainie stypendium szkolne otrzymały 4 rodziny, tj. 5 uczniów – obywateli krajiny. Liczba wypłaconych świadczeń to 12.

Nowe świadczenia dla rodzin w roku 2022:

- Dodatek osłonowy – otrzymało 853 gospodarstw domowych;
- Dodatek węglowy – otrzymało 928 gospodarstw domowych;
- Dodatek w zakresie niektórych źródeł ciepła – otrzymało 426 gospodarstw domowych;

Cel nr 3. Wspieranie rodzin w odbudowywaniu więzi rodzinnych i dążeniu do powrotu dzieci z pieczy zastępczej.

Rodziny w gminie Osielsko borykające się z trudnościami w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych oraz rodziny biologiczne dążące do powrotu dzieci z pieczy zastępczej korzystały ze wsparcia asystenta rodziny. W roku 2022 zatrudniony był jeden asystent rodziny.

Zakres działań współpracy z rodzinami przedstawiono w tabelach poniżej.

Tabela 7. Zakres rodzin współpracujących z asystentem rodziny w roku 2022.

	W roku 2022
Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	18
Liczba dorosłych członków rodziny	28
Liczba dzieci w rodzinie	43
Liczba rodzin, w których zakończono współpracę z asystentem rodziny z powodu:	7
Zmiany miejsca zamieszkania	4
Osiągnięcia celów współpracy	0
Rezygnacja rodziny	3
Braku efektów współpracy	0

Źródło: dane własne GOPS w Osielsku.

Wśród rodzin objętych asystą rodzinną w roku 2022 najczęstsze problemy to:

- niewydolność opiekuńczo – wychowawcza rodziców skutkowałą zobowiązaniem przez Sąd Rodzinny i Nieletnich do współpracy rodziców z asystentem rodziny – 4 rodziny,
- z powodu niewydolności opiekuńczo- wychowawczej rodziców Sąd Rodzinny i Nieletnich zastosował nadzór kuratorski nad wykonywaniem władzy rodzicielskiej – 7 rodzin,
- stosowanie przemocy w rodzinie – 5 rodziny,
- uzależnienia (alkohol, narkotyki) – 5 rodzin,
- współuzależnienie – 2 rodziny,
- dzieci ze specjalistycznymi usługami opiekuńczymi – 3 rodziny,
- problemy edukacyjne dzieci – 3 dzieci z orzeczeniem z Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej,
- 8 dzieci z opinią z Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej,
- zadłużenia – 10 rodzin,
- trudne warunki mieszkaniowe – 7 rodzin,

Pomimo obszernego wsparcia i zaangażowania wielu służb w pomoc rodzinie nie uzyskuje się poprawy w funkcjonowaniu rodziny i dochodzi do objęcia dziecka opieką zastępczą. W gminie Osielsko zakres opieki zastępczej pokazuje tabela 6 .

Tabela 8. Opieka zastępcza nad dzieckiem w gminie Osielsko.

Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej w 2022 rok	8
W tym:	
- w placówce opiekuńczej	4
- w zawodowej rodzinie zastępczej	3
- w rodzinie spokrewnionej	1

Źródło: dane własne GOPS w Osielsku.

Cel nr 4. Doskonalenie współpracy między instytucjami i podmiotami działającymi na rzecz dziecka i rodziny.

Asystent rodziny w celu zwiększania kompetencji oraz skuteczności w działaniu brał udział w superwizji i w szkoleniach tematycznych:

1. „Akademia edukacji finansowej – szkolenia z edukacji finansowej dla pracowników pomocy społecznej.”

2. „Motywowanie klientów do współpracy z asystentem rodziny – praca z klientem niedobrowolnym, wahającym się lub narzekającym.”
3. „Etapy asystentury rodziny w ramach Ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za Życiem” oraz ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.”
4. „Zachowania ryzykowne młodzieży – alkohol i inne substancje psychoaktywne.”
5. „Niebieskie Karty w praktyce.”
6. „Zadania asystenta rodziny w obliczu zmian zapisów Kodeksu Postępowania Karnego.”

Asystent rodziny systematycznie i aktywnie współpracował z pracownikami instytucji działającymi na rzecz rozwiązywania problemów w rodzinach, tj. placówkami oświatowymi, specjalistami w Rodzinnym Punkcie Konsultacyjnym przy GOPS w Osielsku, kuratorami, służbą zdrowia, policją, PCPR, placówek opiekuńczo – wychowawczych, która polegała na systematycznych konsultacjach i wymianie doświadczeń w celu poszerzania zasięgu wsparcia i pomocy dla rodzin.

Asystent rodziny dodatkowo jest w stałym kontakcie z opiekunami dzieci przebywających w pieczy zastępczej, uczestniczy w posiedzeniach (w PCPR lub placówkach opiekuńczo – wychowawczych na terenie powiatu bydgoskiego) do spraw okresowej oceny sytuacji dzieci w celu opracowywania spójnego planu pomocy dziecku i rodzicom w zakresie działań zmierzających do powrotu dzieci do rodziców biologicznych.

III. Potrzeby na rok 2023

Wskazane jest w latach kolejnych podejmowanie przez gminę następujących działań:

1. Utrzymywanie i rozwój gminnego systemu wsparcia rodziny;
2. Zapewnianie rodzinom przeżywającym trudności wsparcie i pomoc specjalistyczną w ich przewyciężaniu;
3. Praca z rodzinami w zakresie pokonywania kryzysu w celu poprawy kompetencji opiekuńczo – wychowawczych, aby ograniczać umieszczanie dzieci w pieczy zastępczej;
4. Obserwowanie i podejmowanie działań w ramach pomocy rodzinom uchodźców z Ukrainy przebywających na terenie gminy Osielsko;
5. Zabezpieczanie środków finansowych na pokrycie części kosztów związanych z przebywaniem dzieci w pieczy zastępczej;
6. Prowadzenie poradnictwa dla rodzin w kryzysie i tworzenie systemu szybkiej interwencji;
7. Zabezpieczanie finansowe na wynagrodzenie asystenta rodziny oraz środków na szkolenia;
8. Poszerzanie działań profilaktycznych zapobiegających niekorzystnym sytuacjom;
9. Tworzenie dla dzieci sprzyjających warunków do rozwoju i poszerzania zainteresowań.

IV. Wnioski

Realizacja zadań wynikających z przyjętego Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2022 - 2024 pozwoliły na:

1. Wzmocnienie więzi rodzinnych w rodzinach mających problemy wychowawcze;
2. Zachowanie pełnego składu rodziny, wychowywanie dzieci w rodzinach biologicznych;
3. Współpraca z podmiotami z szerokokorozumianej sfery pomocy oraz szkołami;
4. Poprawa funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi.

Na realizację zadań Gmina Osielsko wydatkowała środki w kwocie:

1. Środki własne gminy związane z wynagrodzeniem asystenta rodziny – 79 572,58 zł.
2. Koszty szkoleń asystenta rodziny – 480,00 zł.
3. Koszty współfinansowania pobytu dzieci z terenu Gminy Osielsko w pieczy zastępczej – 53 533,97 zł.

Z myślą o pomocy w poprawie funkcjonowania rodzin zamieszkałych na terenie Gminy Osielsko w roku 2023 kontynuowane będą działania podejmowane przez asystenta rodziny w sposób określony w *Ustawie z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej* oraz *Uchwałą nr I/10/2022 Rady Gminy Osielsko dnia 3 marca 2022 r. przyjętego Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2022 – 2024*, by dzieci z Gminy Osielsko miały możliwość dorastania i rozwijania się w najbardziej korzystnym środowisku, jakim jest rodzina .